

Adana-Çukurova

KENTSEL TASARIM REHBERİ

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Hayri ULVİ

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gül ÖNDER

Adana-Çukurova KENTSEL TASARIM REHBERİ

Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Hayri ULVİ - Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gül ÖNDER

Çalışma Grubu: Dr. Öğr. Üyesi Hayri ULVİ (Şehir Plancısı-Ulaşım Uzmanı) - Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gül ÖNDER (Şehir Plancısı-Ulaşım Uzmanı) - Dr. Onur ÖZGÜR (Endüstri Ürünleri Tasarımcısı) - Araş. Gör. B. Hilal KUTLU - (Şehir Plancısı-Ulaşım Uzmanı) - Araş. Gör. Ayşegül SONDAŞ (Mimar) - Gamze SATILMIŞ (Şehir Plancısı) - Emre AYDOĞAN (Şehir Plancısı) - Bülent TÜRKOĞLU (Yüksek Şehir Plancısı)

Yayın No : 2579
ISBN : 978-605-033-190-5
Basım Sayısı : 2. Baskı, Aralık 2019

© Copyright 2019, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni : Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Yayın Koordinatörü : Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım : Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt : Atalay Matbaacılık / Sertifika No.: 15689-
Büyük Sanayi 1 Cad. Elif Sok. No.:7/236-237 İskitler / ANKARA

Kütüphane Bilgi Kartı

ULVİ, Hayri – ÖNDER, Hatice Gül – ÖZGÜR, Onur – KUTLU, B. Hilal – SONDAŞ, Ayşegül SATILMIŞ, Gamze – AYDOĞAN, Emre – TÜRKOĞLU, Bülent

Adana Çukurova Kentsel Tasarım Rehberi
2. Basım, 122 shf, 16 x 24 cm. Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-033-190-5

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.
Adres: Bahçekapı mh. 2465 sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat Şaşmaz-ANKARA - siparis@nobelyayin.com-
Telefon: +90 312 278 50 77 - Faks: 0 312 278 21 65
E-Satış: www.nobelkitap.com - www.atlaskitap.com - Bilgi: esatis@nobelkitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Ana Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, Başarı Dağıtım, D&R mağazaları, Dost Dağıtım, Güneş Dağıtım, Kitapsan, Nezh Kitabevleri, Prefix, Remzi Kitabevleri, TveK Mağazaları

ÖNSÖZ

Kentler, çevrelerini oluşturan yapılar, donatılar, ulaşım erişim öğeleri ve bu kavramların konumlandırıldıkları çevre ile bir bütündür. Günümüzde yaşanabilir kentsel mekânın üretilmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, kentsel tasarım konuları arasında ön plana çıkmaktadır. Bu anlayıştan yola çıkarak yapılan bu çalışma, Revizyon İmar Planını temel alan bir yaklaşımla plana esas olarak, planlı ve nitelikli bir şekilde tasarlanmasına katkıda bulunmaktadır.

Günümüz teknolojisinde yaşanan değişimler etkisini yapıları çevrede göstermektedir. Bu etkinin yoğun olarak hissedildiği kent mekânı küreselleşmenin bir sonucu olarak eski kimliğini yitirmektedir. Bu çalışma kapsamında Adana Çukurova için yerel özelliklerin geleceğe aktarılmasına yönelik bir takım yönlendirici ilke ve öneriler yer almaktadır.

Bu çalışma kapsamında ortaya konulan ilke ve önerilerin gelecekte yerel yönetimler, bölgesel çalışmalar ve kent mekânını ilgilendirecek diğer çalışmalara referans olması, yaşanabilecek kimlik karmaşası için bir çözüm arayışıdır.

Adana – Çukurova Kentsel Tasarım Rehberi'nin oluşturulması aşamasında özverili çalışmalarından dolayı tüm ilgililere şahsım ve çalışma grubum adına en içten şükranlarımı sunarım.

Proje Yürütücüsü
Dr. Öğr. Üyesi Hayri ULVİ

KENTSEL TASARIM REHBERLERİNİN HAZIRLANMASI.....	1
1. DÜNYA VE TÜRKİYE ÖRNEKLERİNDE KENTSEL TASARIM REHBERLERİNİN YERİ- Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gül ÖNDER.....	5
1.1 Dünya'dan Örnekler.....	5
1.1.1 Amerika-Los Angeles	5
1.1.2 Kanada-Cambridge-Ontario	7
1.1.3 İngiltere-Londra-Islington.....	8
1.2 Türkiye'den Örnekler	9
1.2.1 İstanbul-Beyoğlu.....	9
1.2.2 İstanbul-Fatih Belediyesi	10
1.2.3 İzmir-Kemeraltı.....	11
2. KENTSEL TASARIM REHBERİ HAZIRLIK AŞAMASI-Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gül ÖNDER....	12
2.1 Vizyon ve Misyon.....	12
2.2 Kentsel Tasarım Rehberi Hazırlama Grubunun Oluşturulması	12
2.3 Çukurova İlçesinin Genel Tanımı ve Özellikleri	12
2.4 Üst Ölçek Çalışmalar ve Plana Yönelik Değerlendirmeler.....	13
2.5 Rehber Uygulama Alanı'nın Ulaşım İlişkileri.....	15
3. BAĞLAM VE ANALİZLER-Araş. Gör. Büşra Hilal KUTLU	17
3.1 Yerel-Bölgesel Yapı ve Kimlik	17
3.2 Detay analizler	18
3.2.1 Kente özgü alan analizi	19
3.2.2 Lynch analizi	19
3.2.3 Arazi kullanım analizi.....	21
3.2.4 Kamusal mekân-sokak ilişkileri.....	21
3.2.5 Morfolojik analiz	21
3.2.6 Doğal yapı analizi.....	21
3.4 Sürdürülebilirlik.....	26
4. KENTSEL SİSTEMLER-Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gül ÖNDER, Emre AYDOĞAN Dilara Öztaşkın	28
4.1 Kentsel Ulaşım	28
4.2 Kentsel Ulaşım Yönelik Genel Esaslar	28
4.2.1 Kavşaklar	29

4.2.2 Bisiklet yolları	29
4.2.3 Yaya yolları.....	29
4.2.4 Merdivenler	30
4.2.5 Rampalar	30
4.2.6 Taşıt yolu ve kavşak kesitleri.....	31
4.2.7 Raylı sistem güzergâhı kesitler.....	47
4.2.8 Durak ve otopark kesitleri	50
3.2.9 Yaya yolu kesitleri	55
3.2.10 Rampa ve merdivenler	56
5. AÇIK VE YEŞİL ALAN SİSTEMLERİ-Gamze SATILMIŞ	58
5.1 Meydanlar	59
5.2 Park ve Çocuk Oyun Alanları.....	60
5.2.1 Parklar	60
5.2.2 Çocuk oyun alanları	61
5.3 Rekreasyon alanları	62
5.4 Biyolojik Gölet	62
6. MEKÂN VE DETAYLAR-Dr. Onur ÖZGÜR	64
6.1 Kamusal Mekân Tasarım Detayları	64
6.1.1 Sınırlayıcılar	65
6.1.2 Oturma birimleri	65
6.1.3 Aydınlatma elemanları	66
6.1.4 Çöp kutuları.....	67
6.1.5 Su öğeleri.....	67
6.1.6 Toplu taşıma durakları	67
6.1.7 İşaret ve bilgi levhaları.....	67
6.1.8 Çocuk oyun elemanları.....	68
6.1.9 Üst örtü öğeleri	68
6.1.10 Klima balkonları-gizlemeler	69
6.1.11 Trafo ve teknik panolar.....	69
7. BİNA TASARIM DETAYLARI-Araş. Gör. Ayşegül SONDAŞ, Gamze SATILMIŞ.....	70
7.1 Vaziyet Planı ve Yapılaşma Esasları.....	71
7.1.1 Konut alanı	71

7.1.2 Ticaret alanı.....	71
7.1.3 Ticaret+konut, turizm+ticaret, turizm+ticaret+konut.....	71
7.1.4 Sosyal ve kültürel tesisleri	72
7.1.5 Eğitim tesisleri alanı eğitim tesisleri	73
7.1.6 Resmi kurum alanları – belediye hizmet alanları	73
7.1.7 Emsal değerleri.....	73
7.1.8 Bina yüksekliği.....	75
7.1.9 Yapı yüksekliği	76
7.1.10 Çekme mesafeleri.....	77
7.1.11 Kat yükseklikleri.....	78
7.1.12 Parsel genişlikleri.....	78
7.1.13 Parsel derinlikleri.....	78
7.2 Binanın Konumu ve Çevreyle İlişkileri.....	79
7.3 Binanın Konumlanması ve Yönleniş Durumu	79
7.4 Peyzaj Düzenlemesi	79
7.4.1 Sıcak nemli iklim özellikleri.....	80
7.4.2 Bitki örtüsü.....	81
7.5 Malzeme Seçimi	81
7.6 Enerji Etkin Bina Tasarımı	82
7.6.1 Binalarda pasif ve aktif güneş sistemleri	83
7.7 Bina Tasarım Detayları Genel Değerlendirme	87
8. UYGULAMA, İZLEME VE DEĞERLENDİRME-Dr. Öğr. Üyesi Hayri ULVİ	89
8.1 Uygulama	89
8.2 İzleme	90
8.3 Değerlendirme	93
KAYNAKLAR.....	94
EKLER	100